

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 351
van **ROBRECHT BOTHUYNE**
datum: 13 februari 2017

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Octrooiaanvragen - Evolutie (2)

Een octrooi of patent geeft het uitsluitende recht tot het verkopen en/of ontwikkelen van een product en/of uitvinding. Octrooiëren stimuleert de omzet en de licentieactiviteiten. Het leidt echter niet tot winstgevendheid. Ook de kosten van de octrooibescherming wegen niet op tegen de positieve effecten.

1. Hoeveel Belgische octrooi(patent)aanvragen werden in 2016 vanuit Vlaanderen ingediend? Graag het totale aantal en opdeling naar:
 - a) het aantal octrooien per miljoen inwoners;
 - b) aan wie de aanvragen toegeschreven kunnen worden (grag met hun percentageaandeel): Belgen, Nederlanders, ...;
 - c) de vastgestelde trend doorheen de jaren;
 - d) de verwachte evolutie voor 2018 en verder.
2. Hoeveel Europese octrooi(patent)aanvragen werden in 2016 vanuit Vlaanderen ingediend? Graag het totale aantal en opdeling naar:
 - a) het aantal octrooien per miljoen inwoners;
 - b) aan wie de aanvragen toegeschreven kunnen worden (grag met hun percentage-aandeel): Belgen, Nederlanders, ...;
 - c) de vastgestelde trend doorheen de jaren;
 - d) de verwachte evolutie voor 2018 en verder.
3. Hoeveel van de ingediende aanvragen werden in 2016 niet ingewilligd? Graag het totale aantal en de top 3 van reden van niet-inwilliging.
4. In het antwoord op schriftelijke vraag nr. 14 van 4 oktober 2016 gaf de minister aan dat een stijgende lijn van octrooiaanvragen niet altijd equivalent staat aan een stijgende lijn in kwaliteit van dat octrooi.

Via welke middelen zal hij toekijken op een kwalitatief octrooi?
5. Op welke manier kunnen we de status van Vlaanderen in vergelijking met de buurlanden en de andere Europese regio's kwalitatief doen stijgen?
6. Een Europees eenvormig octrooi zou een positief effect hebben op de octrooiactiviteit en ook voor de kmo's zou dit drempelverlagend werken.

Hoe kan Vlaanderen meewerken aan het komen tot een Europees eenvormig octrooi? Zijn er concrete perspectieven naar dit octrooi? Zo ja, binnen welke timing?

ANTWOORD

op vraag nr. 351 van 13 februari 2017

van **ROBRECHT BOTHUYNE***Belangrijke algemene opmerking*

De vragen hebben betrekking op het jaar 2016. Echter, bij de extractie en de mapping van octrooigegevens dient ten allen tijde rekening gehouden te worden met een tijdsperiode van minimaal 18 maanden tussen aanvraag en publicatie van het octrooi. Gegevens voor de jaren 2015-2016 geven momenteel nog geen voldoende exhaustief beeld om als zinvol beschouwd te kunnen worden.

De gegevens zijn geëxtraheerd uit de PATSTAT databank, editie november 2016. Omwille van voornoemde tijdsperiode tussen aanvraag en publicatie is het onmogelijk om gegevens te extraheren voor de laatste twee jaren, en zal in de onderstaande tijdsreeksen ook telkens een daling in octrooivolumes zichtbaar worden vanaf aanvraagjaar 2013, die zich verder doorzet in 2014 en 2015. Deze daling heeft derhalve niets te maken met een omkering van de waargenomen trend in de voorafgaande jaren, maar is uitsluitend te wijten aan de techniciteit waarmee octrooidata gepubliceerd worden.

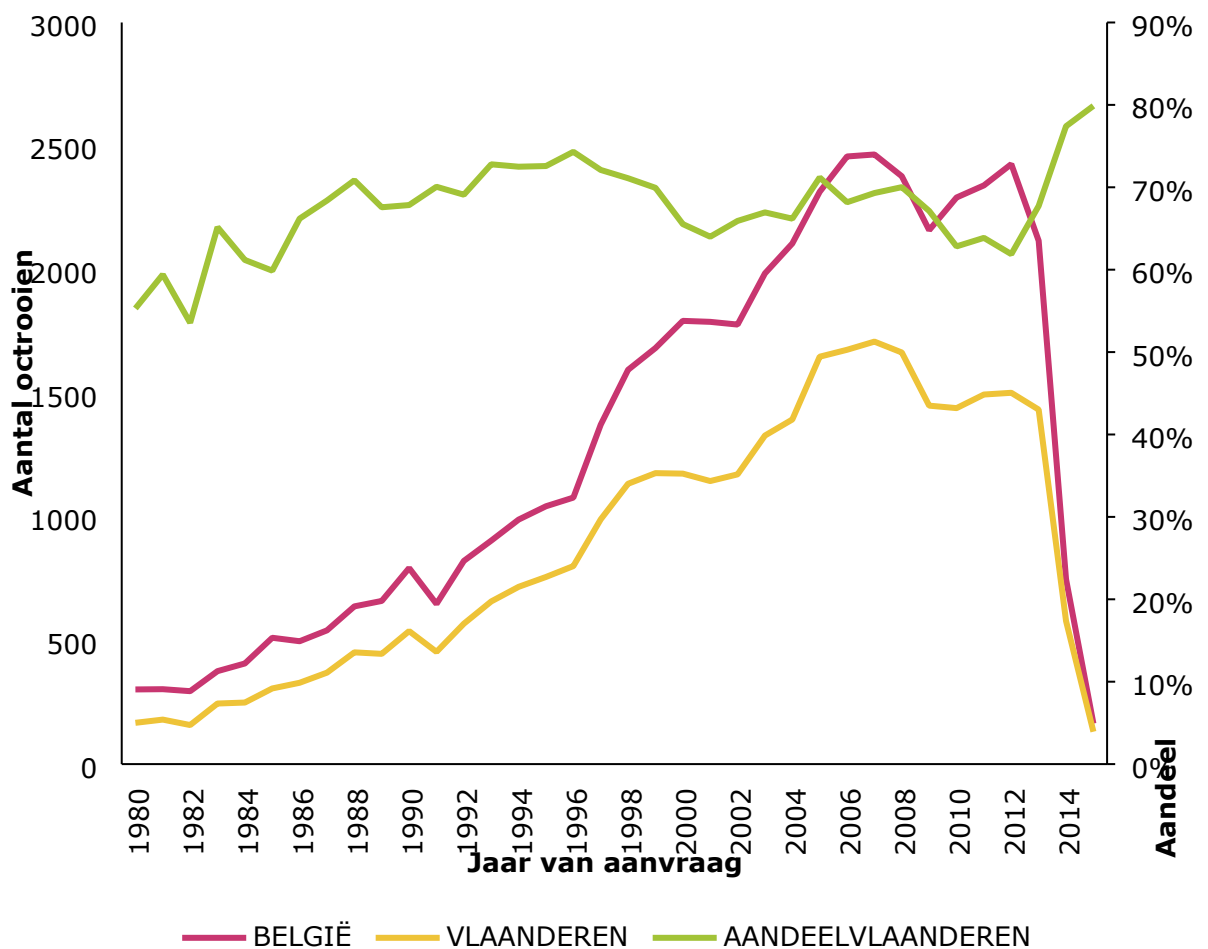
1. Een regionale breakdown van octrooigegevens uit nationale octrooibureaus is niet beschikbaar op het Expertisecentrum O&O Monitoring (ECCOOM). Dit heeft in eerste instantie te maken met de gebrekkige kwaliteit van nationale octrooidata, en meer bepaald met het frequent ontbreken van adresgegevens van aanvragers en uitvinders, wat regionalisering van de octrooien onmogelijk maakt. Daarenboven wordt binnen de EU omgeving weinig aandacht gehecht aan nationale octrooien, aangezien ze stand-alone (i.e. volledig buiten de context van het Europees octrooibureau) commercieel doorgaans minder relevant zijn.

2. a) Totaalcijfers per jaar

Onderstaande tabel en figuur geven de evolutie weer in het aantal EPO aanvragen per jaar voor de periode 2001 – 2015 (aanvraagjaren – figuur toont evolutie vanaf 1980). Tot 2007 is een stijgende trend zichtbaar voor Vlaanderen en België. Daarna tekent zich een lichte daling af. De sterke daling die zichtbaar wordt in de laatste twee jaren is in de eerste plaats een gevolg van de 18 maanden periode tussen de feitelijke octrooiaanvraag en publicatie van de aanvraag (zie algemene opmerking). Voor de periode waarin de tellingen als volledig beschouwd kunnen worden, zien we een aandeel voor Vlaanderen van ongeveer 66% in de Belgische octrooiportefeuille, met een lichte stijging rond de periode 2005-2008.

JAAR VAN AANVRAAG	BELGIË	VLAANDEREN	RATIO
2002	1.778	1.172	65,92%
2003	1.985	1.329	66,95%
2004	2.106	1.394	66,19%
2005	2.315	1.648	71,19%
2006	2.458	1.676	68,19%
2007	2.466	1.709	69,30%

2008	2.378	1.665	70,02%
2009	2.160	1.450	67,13%
2010	2.292	1.440	62,83%
2011	2.341	1.495	63,86%
2012	2.427	1.502	61,89%
2013	2.117	1.434	67,74%
2014	748	579	77,41%
2015	164	131	79,88%

Onderstaande tabel geeft de evolutie in EPO octrooiaanvragen weer, genormaliseerd voor de populatie (octrooien per miljoen capita). Dezelfde trend als bij de niet-genormaliseerde octrooiaantallen wordt zichtbaar: een stijging tot 2007, waarna zich opnieuw een daling aftekent.

Jaar	BE	VL	AT	CA	CH	DE	DK	ES	FI	FR	GB	GR	IE	IT	JP	KR	LU	NL	PT	SE	US	Gemid.
1996	106,3	136,2	112,7	36,4	385,8	176,6	115,6	10,6	163,4	99,5	81,6	3,4	48,6	49,3	105,9	11,2	257,5	179,1	2,5	213	92,4	113,7
1997	135	167,8	124,8	43,1	461,4	210,6	142,6	13,8	200,9	112,4	90,2	4,2	57,2	55,4	120,1	12,2	355	203,8	3,3	254,4	98,1	136,5
1998	156,5	191,8	155,4	56,2	508,1	242,7	150,7	17,3	241,9	126,6	99	7,3	62,8	62,3	129,2	16,3	445,4	220,1	4	283,9	110,1	156,6
1999	164,8	198,6	160,1	61,9	538,9	267,9	180,3	19,7	285,9	135,1	108,7	6,3	81,2	65,5	139	23,3	491,4	237,7	5,8	312,5	119,4	171,6
2000	175,1	197,8	178,1	74,9	602,8	293,7	196,8	21	345,6	144,9	121,2	6,7	99,3	72,2	159,9	26,1	530,4	279,2	5,3	337,2	128,7	190,3
2001	174,3	192,4	200,8	76,1	656,4	305,5	214,1	24,1	373,3	148,5	128,9	7,6	97,8	76,6	181,3	31,1	508	306,8	5,9	350,8	131,3	199,6
2002	172,5	196,2	210,2	75	674,1	303,2	218,9	26,6	351,5	151	119,2	8,1	122,6	79,2	168	39,2	563	339,7	6	336,2	128,2	204,2
2003	191,7	221,7	225,8	78,5	692,1	303,2	229,8	26,4	310,4	156,7	116,9	10	107	82,9	174,5	54,7	678,1	369,5	6,2	326,1	134,4	214,1
2004	202,6	231,7	238,1	89,3	735,2	310	244,4	28,2	328,4	162,7	118,6	9,9	109,7	85,8	187	75,5	637,4	363,5	8,5	353,2	136,8	221,7
2005	221,6	272,7	240,3	92,1	793,2	323,9	266,1	34,9	352,1	168,8	120,8	7,5	122,8	90,1	191	101,3	847,7	370,8	10,7	375,1	142,2	245
2006	233,8	275,7	252,4	95,2	853,2	339	269,2	37,1	341,4	171,8	120,5	12,5	143,5	92,4	183,7	117,1	756,8	354	13,9	412,6	145,9	248,7
2007	233	279,4	275,9	95,7	853	347,2	273,4	37,2	372,2	170,3	122,1	10,8	127,6	94,6	178,5	112,6	846,3	369,9	14,7	428,9	136,6	256,2
2008	222,9	270,2	254,1	89,3	863,9	348,9	316,3	35,8	375,8	175,8	119,5	12,3	138,9	89,9	180,1	98,3	727,6	333,2	12,1	456	126	249,9
2009	200,9	233,5	254	85,1	822,9	324,6	293,9	36,2	344	171,7	112	10,5	140,2	77,4	162,9	88,1	845	334,4	15,6	401,3	116,4	241,5
2010	211,4	230,3	257,4	92,5	816,5	338,2	284,2	40,4	359,3	170,5	111,9	9,7	136,1	79,3	166,2	105,1	786,7	307,5	10,2	408,3	114,6	239,8
2011	212,8	236,3	273,7	88,6	825,5	348,9	321,5	36,7	355,5	169,6	108,6	9	135,2	82,2	181,5	115,9	842,1	280,1	12,7	450	116,3	247,7
2012	218,8	235,7	284,7	85,4	807,8	338,7	311,8	38,4	386,9	173,9	109,1	10,5	142,1	80,1	178,5	115,6	815,5	295	13,3	438,7	120,8	247,7
2013	189,7	223,9	278,8	71,2	757,4	313,2	282,5	34,6	308,7	167,1	102,7	9,7	138,1	73,7	157,1	121	729,9	271	13,5	356,4	118,3	224,7
2014	66,8	90,1	114,1	21,2	228,1	131,9	84,4	12,5	109,1	62,7	32	4,2	49,9	30,9	56,1	72,3	231	69,6	4,6	95,8	33,2	76,2
2015	14,6	20,3	28,6	5,1	35,1	35,2	10,6	2,5	27,8	15,5	7,8	0,8	8	10,8	18,9	20	60,4	15,9	1,3	10,8	8,3	17,1
rang 2012	10	9	8	17	2	5	6	19	4	12	16	21	13	18	11	15	1	7	20	3	14	

b) Onderstaande tabel geeft de cijfers voor Vlaanderen.

Land van aanvrager	Percentage aanvragen (2006-2015)
België	56,31%
VS	12,31%
Duitsland	7,75%
Frankrijk	7,71%
Nederland	4,81%
Zwitserland	1,84%
Japan	1,40%
Ierland	1,24%
Verenigd Koninkrijk	1,13%
Luxemburg	1,08%
Oostenrijk	0,51%
Spanje	0,43%
Finland	0,36%
Sweden	0,36%
Canada	0,32%
Italië	0,30%
Zuid-Korea	0,25%
Taiwan	0,24%
Denemarken	0,20%
Australië	0,16%
Cyprus	0,16%
China	0,12%
Liechtenstein	0,11%
Nederlandse Antillen	0,07%
Hongkong	0,07%
Noorwegen	0,07%
Polen	0,07%
Singapore	0,07%
Hongarije	0,05%
Israel	0,05%
Brazilië	0,03%
Slowakije	0,03%
Tsjechië	0,02%
Malta	0,02%
Mexico	0,02%
Saoedi-Arabië	0,02%
Verenigde Arabische Emiraten	0,02%
Argentinië	0,02%
Barbados	0,02%
Bulgarije	0,02%
Cuba	0,02%

Egypte	0,02%
India	0,02%
Portugal	0,02%
Uruguay	0,02%
Bosnië en Herzegovina	0,01%
Bahama's	0,01%
Chili	0,01%
Ecuador	0,01%
Estland	0,01%
Griekenland	0,01%
IJsland	0,01%
Kaaimaneilanden	0,01%
Litouwen	0,01%
Letland	0,01%
Monaco	0,01%
Maleisië	0,01%
Nieuw-Zeeland	0,01%
Panama	0,01%
Rusland	0,01%
Syrië	0,01%
Thailand	0,01%
Tunesië	0,01%
Geen landcode	0,01%

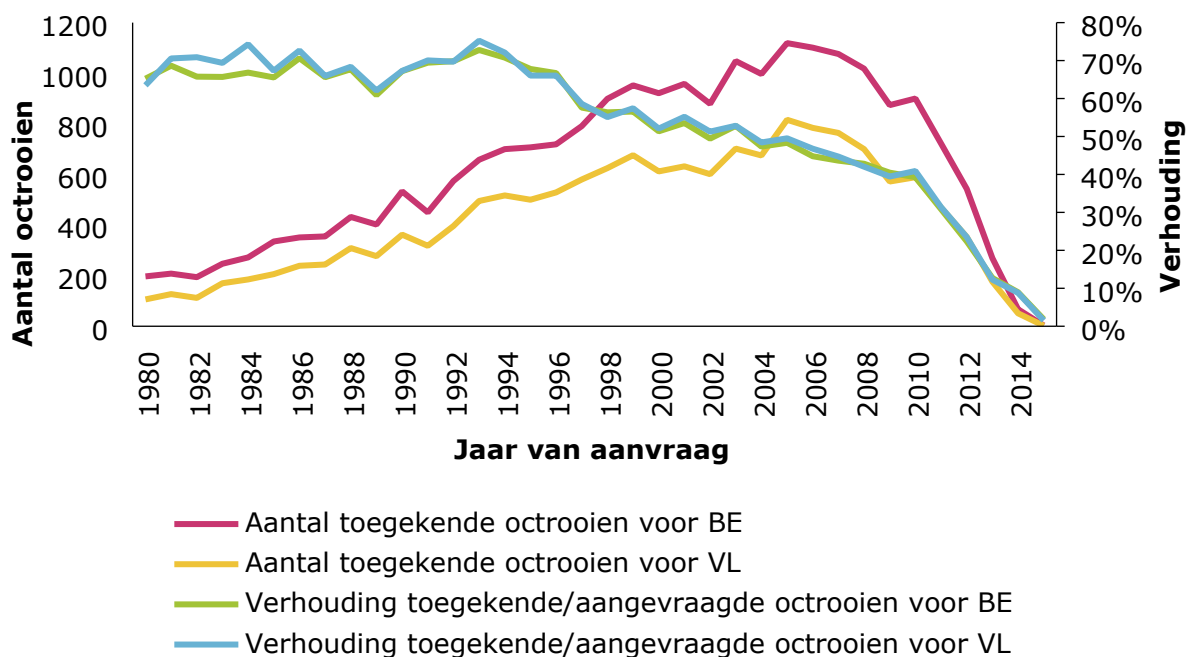
c)

Land	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-2015
België	55,6%	55,7%	55,4%	55,1%	54,6%	54,5%	57,9%	58,7%	62,9%	63,5%	56,3%
Zwitserland	1,9%	1,4%	2,5%	2,3%	1,9%	1,8%	2,1%	1,5%	0,4%	1,0%	1,8%
Duitsland	8,8%	9,5%	8,2%	8,9%	7,9%	7,7%	8,6%	4,6%	3,0%	1,9%	7,8%
Frankrijk	6,6%	6,8%	8,1%	8,1%	6,4%	6,9%	8,5%	8,7%	13,0%	2,9%	7,7%
Verenigd Koninkrijk	1,2%	1,1%	0,5%	1,8%	0,9%	1,6%	0,9%	1,5%	0,2%	0,0%	1,1%
Ierland	2,8%	1,8%	0,7%	0,7%	0,9%	0,9%	0,7%	1,8%	0,4%	0,0%	1,2%
Japan	0,9%	1,1%	1,1%	1,3%	2,3%	1,8%	1,5%	1,4%	1,1%	1,0%	1,4%
Luxemburg	0,3%	1,1%	1,0%	0,9%	1,8%	1,7%	1,1%	0,4%	1,7%	0,0%	1,1%
Nederland	3,8%	4,0%	5,2%	6,3%	5,6%	4,5%	4,4%	4,5%	4,1%	11,5%	4,8%
VS	12,7%	13,3%	12,8%	11,5%	12,4%	12,8%	10,8%	13,6%	9,1%	10,6%	12,3%

Bovenstaande tabellen geven de verdeling weer van de aanvragerslanden op Vlaamse octrooien, per jaar, voor de periode 2006 – 2015. De Verenigde Staten zijn het meest vertegenwoordigd als aanvrager (na België/Vlaanderen). Daarnaast zijn Duitsland, Frankrijk en ook Nederland belangrijke landen in termen van aanvragers op Vlaamse octrooien. Over de beschouwde periode heen blijven de trends relatief stabiel

d) Gezien de mapping van octrooiaantallen pas anderhalf jaar na de aanvraagperiode mogelijk wordt (cf. opmerking bovenaan over tijdspanne tussen aanvraag en publicatie) dient men omzichtig om te gaan met forecasting van trends in de toekomst. Wanneer we ons enkel baseren op de trends van de periode die bovenstaand opgetekend werden, zou men geen stijging verwachten van de octrooiaantallen, en zou men verwachten dat de bijdrage van de belangrijkste aanvragerslanden op Belgische en Vlaamse octrooien min of meer stabiel zal blijven (grootste aandeel van België en VS op de tweede plaats).

3. Verhouding toegekende versus aangevraagde octrooien.

JAAR VAN AANVRAAG	BELGIË TOEKENNING EN	VLAANDEREN TOEKENNING EN	BELGIË TOEKENNINGS RATIO	VLAANDEREN TOEKENNINGS RATIO
2000	921	612	51,37%	52,09%
2001	958	632	53,55%	55,20%
2002	879	601	49,44%	51,28%
2003	1048	702	52,80%	52,82%
2004	997	675	47,34%	48,42%
2005	1119	816	48,34%	49,51%
2006	1101	784	44,79%	46,78%
2007	1076	764	43,63%	44,70%
2008	1018	700	42,81%	42,04%
2009	874	572	40,46%	39,45%
2010	900	589	39,27%	40,90%
2011	722	469	30,84%	31,37%

2012	543	353	22,37%	23,50%
2013	269	176	12,71%	12,27%
2014	67	51	8,96%	8,81%
2015	3	2	1,83%	1,53%

De toekenningsratio van Vlaamse en Belgische octrooien blijft erg gelijkaardig over de beschouwde periode. De significante daling in toekenningen vanaf 2008-2009 heeft grotendeels te maken met de doorlooptijd tussen aanvraag en toekenning van octrooien, die verschillende jaren kan duren. Ter illustratie: toekenningen van octrooien, aangevraagd in 2008 zijn mogelijks pas zichtbaar in bijvoorbeeld 2013 – 2014. Voor de interpretatie van de evolutie is het daarom aangewezen zich te beperken tot de periode vóór 2008. In die periode, en op de doorlooptijd na, zien we een gestage daling in de toekenningsratio voor Vlaanderen en België.

ECOOM heeft vanuit haar gegevensbestanden geen zicht op redenen van niet-inwilliging. Dergelijke informatie wordt in octrooidatabanken niet publiek beschikbaar gemaakt.

4. Hierbij wordt verwezen naar de antwoorden op de schriftelijke vraag nr.14 van 4 oktober 2016.

Een Europees eenvormig octrooi zou een positief effect moeten hebben op de algemene octrooiactiviteit en ook voor kmo's drempelverlangend moeten kunnen werken. Verder zijn er bij de Innovatiecentra en Flanders' DC acties lopende die gericht zijn om dit cijfer verder te verhogen en hierna werd het antwoord voor deze deelvraag geactualiseerd.

Binnen het project "ikinnoveer" is het de bedoeling om enerzijds de kmo's te sensibiliseren rond innovatie en om anderzijds via opleidingen kmo's de mogelijkheid te bieden om innovatie binnen hun bedrijfsvoering te integreren en te beheren. Tijdens de sensibiliseringssessies krijgen de deelnemers een aantal tools in boekvorm mee die hun verder kunnen helpen bij hun innovatieacties. De opleidingen gaan door onder de werknaam "innovatieacademies". Elke innovatieacademie bestaat uit 5 à 6 opleidingssessies rond innovatiemanagement. Het aanzetten van kmo's tot nemen van octrooien is echter geen rechtstreekse doelstelling van "ikinnoveer" en we kunnen dus ook niet zeggen wat het impact van dit project is op octrooinames.

Verder is er de mogelijkheid van het inwinnen van IE-advies in kader van de kmo-portefeuille, zo bv. maatregelen ter stimulering van vestiging van intellectuele eigendomsrechten en het beheer ervan. Een andere steunmaatregel betreft de voorbereiding en vestiging van intellectuele eigendomsrechten (IER) ter bescherming van de projectresultaten bekomen in een door het Agentschap Innoveren en Ondernemen gesteund innovatieproject. Zo zijn er subsidies mogelijk voor personeels- en/of werkingskosten voor vooronderzoek in de octrooiliteratuur/of andere IPR registers, kosten voor octrooiname of vestiging van andere IER. Verder zijn er een aantal niet-financiële maatregelen zoals de opleidingen in verband met intellectuele rechten (incl. octrooien en octrooiname) die regelmatig door de Innovatiecentra worden georganiseerd in de verschillende provincies (zie <http://www.innovatiecentrum.be/agenda.html>).

De publicatie "Ons patent boekje" is vorig jaar geactualiseerd. Het betreft een inleidende handleiding m.b.t. IER voor de innoverende KMO-zaakvoerder, die zowel op de website van de Innovatiecentra (zie: <http://www.innovatiecentrum.be>) beschikbaar is als publicatie in zijn geheel en per hoofdstuk alsook in gedrukte versie. Ook een volledig overzicht van door de Innovatiecentra aangeboden tools op het vlak

van intellectuele eigendom en intellectuele eigendomsrechten is te vinden op de website van de Innovatiecentra.

5. Zie antwoord vraag 4.

6. Zie antwoord vraag 4.